Hệ thống tư pháp và luật tố tụng

MPP4 – L10
29/12/2011

Tố tụng thời phong kiến

- **Không có hệ thống tòa án độc lập (quyền lực tập trung vào chính quyền phong kiến tập quyền chung sống với tự trị làng xã)**
- **Nặng về hình phạt hà khắc, răn đe và đàn áp**
- **Bất công (bát nghị)**

Ảnh tư liệu: Nguyễn Tấn Lộc: http://nguyentl.free.fr/html/cadre_sommaire_vn.htm

Hình luật thời phong kiến

Ảnh tư liệu: Nguyễn Tấn Lộc: http://nguyentl.free.fr/html/cadre_sommaire_vn.htm

Tố tụng thời thực dân

Ảnh tư liệu: Nguyễn Tấn Lộc: http://nguyentl.free.fr/html/cadre_sommaire_vn.htm

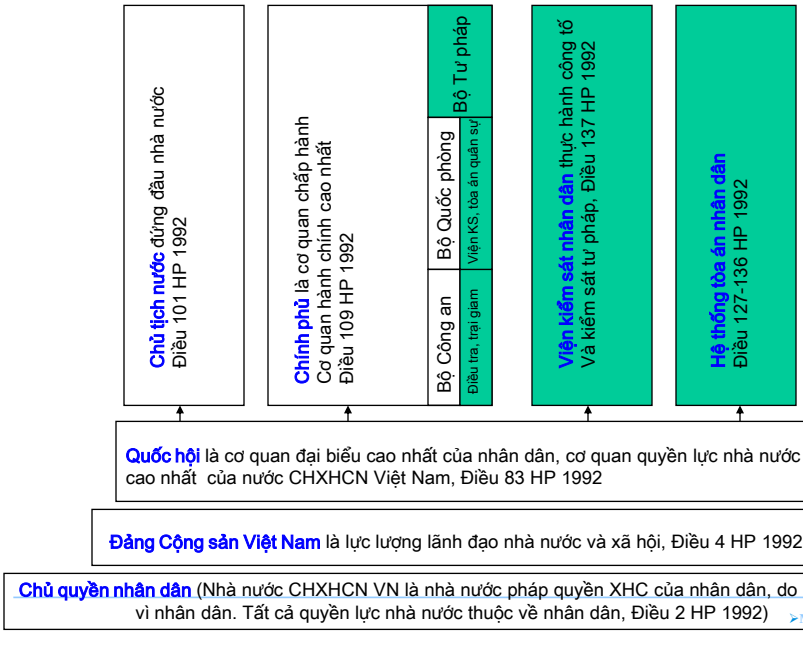
Những cuộc du nhập khó khăn

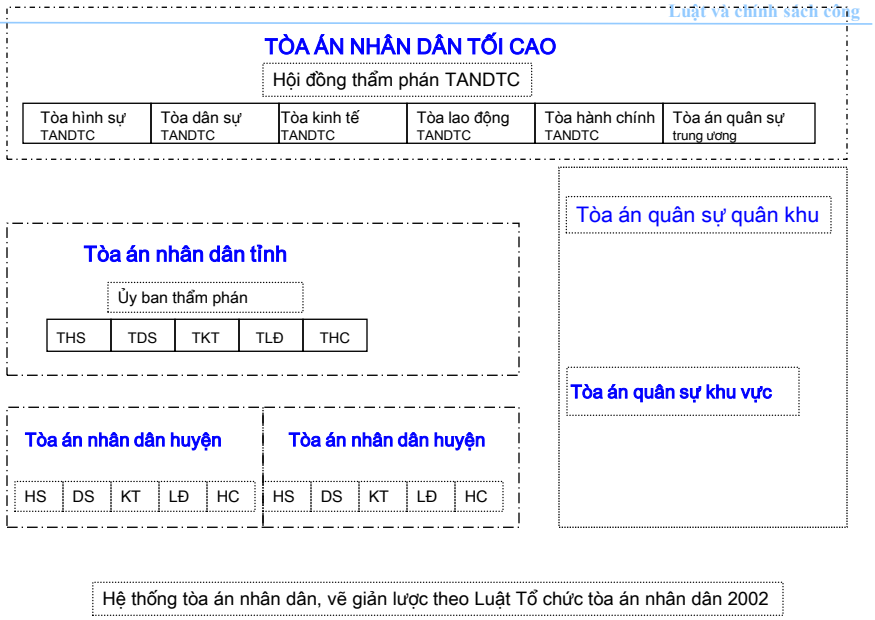
- **Thời kỳ 1945-1953 => Tòa sơ cấp, tòa đệ nhị cấp, tòa phúc thẩm, tòa án tối cao (HP 1946), § 11, 63-69**
- **Thời kỳ 1953-1960 => Sắc lệnh 85 ngày 22/05/1950 về cải cách tư pháp => Tòa án nhân dân**
- **Giải tán Bộ Tư pháp (1960-1981)**
- **Miền Nam: Hệ thống tòa án theo mô hình thực dân Pháp được duy trì=> Luật 10/59 và chiến tranh => HP 1967 bước đầu duy trì chế độ tư pháp độc lập**
- **HP 1960-1992: Thay chương tư pháp bằng "Tòa án nhân dân và VKSND" => chỉnh sửa 2001**
- Cải cách tư pháp **theo Nghị quyết 49/NQ-TW ngày 02/06/2005**

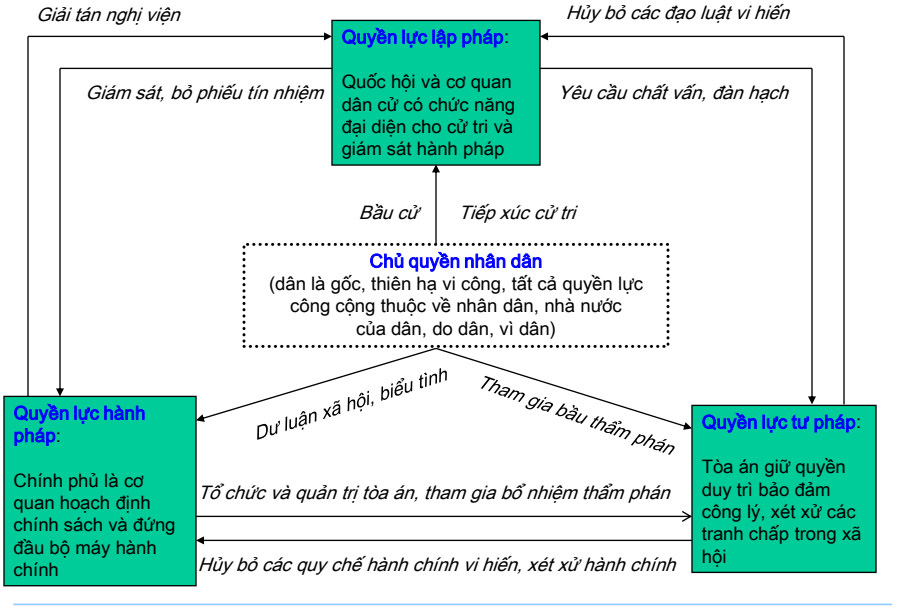

Ảnh tư liệu: Hồi ký Trần Văn Giàu: http://www.viet-studies.info/TranVanGiau/HoiKy_GioiThieu.htm
Hồi ký Nguyễn Mạnh Tường: http://www.viet-studies.info/NMTuong/NMTuong.htm

Hệ thống tòa án nhân dân, vẽ giản lược theo Luật Tổ chức tòa án nhân dân 2002

Tổng quan về luật tố tụng

Tố tụng hình sự	*Tố tụng hành chính*	*Tố tụng dân sự*
Nhà nước => Người dân (DN?) => có năng lực chịu TNHS	Người dân/DN => CQNN	Chủ thể dân sự (người)
Suy đoán vô tội	CQNN chỉ được làm điều mà pháp luật cho phép	Người dân được làm những gì mà pháp luật không cấm
Nghĩa vụ chứng minh: Nhà nước, § 11 BLTTHS	Nghĩa vụ chứng minh: Bên yêu cầu	Nghĩa vụ chứng minh: Bên yêu cầu
Quyền bào chữa	Nguyên tắc: mệnh lệnh, song phải đối xử công bằng	Nguyên tắc tự định đoạt
Thời hiệu (5,10,15,20 năm) loại trừ Ch XI, XXIV BLHS 2009	Trước đây: 40-45 ngày, nay tùy theo nội dung (5 ngày – 1 năm)	Nguyên tắc chung: 02 năm Chiếm hữu: § 247.1 BLDS
- Bị can, bị cáo thuê bào chữa - Bào chữa chỉ định	Án phí	Án phí
Không thể hòa giải	Hòa giải	Hòa giải
Án oan sai, trách nhiệm bồi thường của nhà nước	Sơ thẩm, Phúc thẩm, GĐT, TT Đã quy định: Án đụng trần	Sơ thẩm, Phúc thẩm, GĐT, TT Vấn đề thảo luận: Án đụng trần

Sức ép cải cách tố tụng hình sự

- Nghị quyết 388/2003/NQ-UBTVQH11 của Uỷ ban Thường vụ Quốc hội về bồi thường thiệt hại cho người bị oan do người có thẩm quyền trong hoạt động tố tụng hình sự gây ra
- Luật trách nhiệm bồi thường của nhà nước ngày 18/06/2009, có hiệu lực từ 01/01/2010
- Sự tham gia của luật sư (bắt đầu từ thủ tục điều tra)
- Quyền được bào chữa của bị can, bị cáo, cải thiện thủ tục tranh tụng tại phiên tòa

Cải cách tố tụng hành chính

- **Luật tố tụng hành chính 2010 có hiệu lực từ 01/07/2011**
- **Luật khiếu nại (đang soạn)**
- **Luật tố cáo (đang soạn)**
- **Cơ chế bảo vệ hiến pháp (?)**

Cải cách tố tụng dân sự

- **BLTTDS 2004 (được sửa đổi 2011, có hiệu lực từ 01/01/2012)**
  - → Việc lao động
  - → Việc hôn nhân, gia đình
  - → Việc dân sự (vụ kiện và vụ việc hành chính tư pháp)
- **Thủ tục rút gọn**
  - → Doing Business 2012: bao nhiêu ngày, bao nhiêu bước, bao nhiêu chi phí?
- **Thân thiện với DN/người dân**
- **Chuyên nghiệp, hiệu quả, có tính cạnh tranh**

Bài tập tuần 5

- **Sau khi nghiên cứu kinh nghiệm xây dựng hệ thống tòa án ở các quốc gia Đông Á (Nhật bản, Hàn Quốc, Trung Quốc), anh/chị hãy bình luận:**
  - → Vì sao một hệ thống tòa án độc lập, đáng tin cậy là một thể chế quan trọng đảm bảo cho phát triển kinh tế?
  - → Việc xây dựng một hệ thống tòa án độc lập, đáng tin cậy ở Việt Nam có thể gặp những cản trở, khó khăn gì?